

Abadía de Sant Josep de Clairval

Hivern de 2017

Estimats Amics,

SANT Antoni de Pàdua, també anomenat Antoni de Lisboa, en referència amb la seva ciutat natal, "és un dels sants més populars de tota l'Església catòlica, venerat no sols a Pàdua, on hi ha una esplèndida basílica que conserva les seves despulles mortals, sinó en el món sencer. Les imatges i les estàtues que el representen amb el lliri, símbol de la puresa, o amb el Nen JESÚS..., com a record d'una aparició miraculosa esmentada per determinades fonts literàries, són molt valorades pels fidels. L'Antoni ha contribuït d'una manera molt significativa al desenvolupament de l'espiritualitat franciscana, amb els seus dons plens d'intel·ligència, d'equilibri, de zel apostòlic i, principalment de fervor místic" (Benet XVI, audiència general del 10 de febrer de 2010).

El futur sant Antoni veu per primera vegada la llum el 15 d'agost de 1195, a Lisboa. En el Baptisme rep el nom de Fernando. Passarà la seva infantesa al costat de la seva mare, la Teresa, la tendresa de la qual es manifesta per un profund afecte vers els seus i una constant atenció per ser agradable amb ells. Li comunica una gran devoció a la Mare de Déu. D'aquesta manera es formen en la seva ànima les virtuts de dolçor, d'humilitat, d'amor en el sacrifici, que faran que tothom l'estimi. Més tard escriurà: "És dolç aquell, l'esperit del qual no està irritat i que, dintre de la simplicitat de la seva fe, està disposat a suportar amb paciència tota ofensa. Els de fora s'enfaden contra mi, però, jo conservo la pau dins del meu cor". Fins els quinze anys, segueix els estudis a l'escola capitular de Lisboa. Un dia, estant agenollat a les escales de l'altar, se li apareix el dimoni amb un aspecte esgarriós. Plè d'una fe intrèpida, el noi dibuixa una creu a terra, la marca de la qual queda gravada al marbre, estovant-se amb el contacte de la seva carn tan dèbil, però tan pura a la vegada. L'efecte és immediat: el dimoni desapareix ràpidament. Aquesta creu encara és visible avui en dia a la catedral.

Les tres armes

L'any 1210, l'adolescent de quinze anys manifesta el seu desig d'esdevenir religiós i aconsegueix el permís dels seus pares per entrar amb els canonges regulars de sant Agustí, en el convent de sant Vicenç que està situat a les portes de la ciutat. El seu estil de vida és l'adequat per al jove Fernando: pregària, lectura espiritual i treball són, segons els seus mestres, les tres armes amb les quals es pot vèncer el dimoni. Després d'haver fet els seus vots, l'any 1212, demana el trasllat

Sant Antoni de Pàdua (Murillo, segle XVII).

Drets reservats

al convent de la Santa Creu, a Coimbra. Allunyant-se, d'aquesta manera, dels seus amics i dels més propers, espera trobar una més gran tranquil·litat d'esperit i la pau interior necessàries per dedicar-se als estudis, servir el Senyor i avançar dintre la vida religiosa. Al convent de Coimbra, centre cultural de gran nomenada a Portugal, es consagra a l'estudi de la Bíblia i dels Pares de l'Església. Tot el que llegeix ho confia a una memòria tan fidel que en poc temps mostra un coneixement excepcional de la Sagrada Escriptura. Al mateix temps, el seu cor s'enforteix en l'amor de les virtuts cristianes. Esdevé més humil, més unit a Déu. Un dia, durant la Missa conventual, mentre vetlla un novici malalt, en Fernando sent la campana que anuncia la consagració. El seu cor es llença cap el seu Senyor estimat que, aquest matí l'obliga a quedar-se lluny de l'església. S'agenolla i adora en esperit el Crist que es fa sacramentalment present (*Catecisme de l'Església Catòlica*, 1353, 1357): "Oh JESÚS! quina joia si em pogués transportar als peus del vostre altar!" Al dir aquests mots, en una visió, el jove religiós percep el santuari il·luminat amb una claror celeste quan el sacerdot eleva la Sagrada Forma.

En Fernando, esdevingut sacerdot, exerceix en el seu convent l'ofici de porter. És d'aquesta manera que coneix una petita comunitat de Frares que ve de la comunitat recent fundada a Assís, Itàlia, per Fra Francesc. Aquests religiosos, d'una nova modalitat, viuen pobrament i prediquen sense embuts l'Evangeli. Instal·lats a l'ermita

de sant Antoni, al turó d'Olivares, baixen per demanar almoïna al convent. L'any 1220, les relíquies dels cinc primers missioners franciscans, que havien estat enviats al Marroc, on varen patir el martiri, són exposats a Coimbra. Aquest exemple promou en el Pare Fernando el desig d'imitar-los i d'avançar en el camí de la perfecció cristiana. Llavors deixa els canonges agustins per posar-se el sargil franciscà; per dur a terme aquesta nova tasca, pren el nom d'Antoni. Si va amb els franciscans és amb l'esperança d'anar a terres de l'Islam, per predicar l'Evangelí i patir el martiri. De fet, la partida de Fra Antoni, acompanyat d'un altre Frare, té lloc al mes de desembre de 1220. Però, en arribar al Marroc, tots dos es posen malalts, i al cap d'uns mesos decideixen tornar. Durant la travessia de retorn, una immensa turmenta desvia l'embarcació cap a les costes de Sicília. Allà, a la vora de l'estret de Messina, el jove portuguès de vint-i-sis anys, contacta amb Itàlia, que esdevindrà la seva pàtria d'adopció. Des de Messina arriba a Assís, on assisteix al cèlebre "Capítol de les estores" (capítol general dels Frares Menors), que té lloc a la Pentecosta de l'any 1221, en presència de cinc mil frares.

Una nova estrella

Com a conseqüència del capítol, Fra Graziano, Provincial de la Romagna, passa a ocupar-se de Fra Antoni, i el destina a l'ermita de Montepaolo, en els Apenins, per celebrar-hi la Missa, ja que els germans sacerdots són escassos a l'inici de l'Orde franciscà. Allà hi troba un lloc de silenci, un "desert de l'esperit" on Déu el condueix per parlar al seu cor i per familiaritzar-lo amb l'esperit franciscà. L'Antoni resa en una cova, dejuna amb pa i aigua, es dedica, com els altres frares, a les tasques més humils. En la humilitat, espera l'hora de Déu. Efectivament, des de la seva temptativa interrompuda de predicar l'Evangelí al Marroc, no va gosar emprendre cap altra tasca. La voluntat de Déu es manifesta l'any següent, el 22 de setembre de 1222. Fra Antoni participa, amb d'altres franciscans i alguns dominics, en una ordenació sacerdotal a la ciutat de Forlì. Convidats a impartir l'exhortació espiritual de costum, els Frares Predicadors es fan enrere amb l'excusa de què no els és permès improvisar. Aleshores, s'adrecen a Fra Antoni que, per obediència, desenvolupa els arguments estrictes i concisos sobre l'ordenació; les seves paraules són escoltades amb atenció, astorament i joia. Aquella mateixa nit, Fra Graziano escriu a Francesc d'Assís: "Al cel franciscà, acaba d'aparèixer un nou estel". Aleshores, el Provincial confia al jove religiós la missió de predicar a tota la Romagna, especialment a Rimini, on la fe i la unitat dels cristians estan amenaçades per l'heretgia càtar. Així comença a Itàlia, després a França, una intensa i eficaç activitat apostòlica, que és l'ocasió del retorn de nombrosos herètics dintre l'Església.

Per als càtars més aferrissats, la creació té lloc a partir de dos principis eternals, un de bó, i l'altre dolent. Del primer procedeix el món invisible dels esperits i

de les ànimes; del segon, la matèria que és radicalment dolenta. Per als càtars més moderats, el principi dolent que domina el món de la matèria no és pas un déu, sinó Lucifer, l'àngel caigut. Per a tots, ja que la matèria és dolenta, l'ideal és alliberar-ne les ànimes, cosa que condueix al rebuig del matrimoni, que, per la procreació, tendeix a tancar les ànimes dintre la matèria. La Creu de Crist i l'Eucaristia, que són materials, també són un escàndol per a ells, un obstacle (cf. 1 Co 1,23 i CEC 1336). A Rimini, un burgès anomenat Bonvillo és un dels més incrèduls. Se'n burla de Fra Antoni i li diu: "Demostra'm amb un miracle que l'Eucaristia és realment el Cós de Crist, i juro convertir-me aquí mateix". Plenament confiat a l'Esperit Sant, el deixeble de sant Francesc accepta el repte. "I bé, diu en Bonvillo, tinc una mula. La tindrè tancada sense menjar durant tres dies, després la portaré a la plaça de l'església, Allà li posaré al davant un cabàs amb civada; tu li portaràs una Hòstia consagrada. Si l'animal, refusant els cereals, s'inclina al davant de la Sagrada Forma, aleshores jo també inclinaré la meua raó al davant del misteri que ensenyas". Fra Antoni també s'abandona, com l'animal, a un dejuni estricte. Arribat el dia, la plaça és ben plena de gent; el Frare surt de l'església portant una custòdia. En Bonvillo porta el seu dèbil animal i li posa la civada al davant. Llavors, Fra Antoni crida: "Animal sense raó, vine a agenollar-te al davant del teu Creador!". Ràpidament, la mula, deixant la civada de banda, s'agenolla davant l'Hòstia quedant immòbil, amb el cap baix fins que el Frare li ordena que s'aixequi. Llavors, la mula es dirigeix cap al cabàs i devora tot el contingut. S'endevina l'admiració dels càtars, i la majoria dels presents abandona la seva heretgia. Aquest fet, ben demostrat, és tingut en compte pels biògrafs moderns del sant.

Els més petits

Desitjant que els seus fills espirituals fossin els més petits dintre l'Església, els Frares Menors, i recordant les paraules de sant Pau, "la ciència infla" (1 Co 8,1), sant Francesc d'Assís no era gens partidari, en els seus començaments, d'uns ensenyaments teològics profunds en la seva Orde. Però, a la vista de la gran heretgia càtar, va comprendre que era necessari tenir una sòlida formació teològica. Els estudis permetrien als Frares conèixer millor l'ensenyament de Crist i de l'Església. Després d'haver reconegut en Fra Antoni el religiós més adient per conciliar la ciència amb les exigències de la pietat i de la humilitat que marca la Regla, en Francesc li diu: "M'agrada que ensenyis als Frares la santa teologia. De totes maneres, vigila perquè l'esperit d'oració no s'apagui ni en ells ni en tu". Destinat a Bolònia, Fra Antoni estableix les bases de la teologia franciscana que, cultivada per altres grans pensadors, coneixerà el seu apogeu amb sant Bonaventura i el beat Duns Scot.

La Nativitat de Crist a Betlem i la contemplació del Crucificat inspiren a Fra Antoni pensaments d'agraïment vers Déu i d'estima per a la dignitat de la persona

humana. Escriu: "Crist que és la teva vida, està penjat davant teu, perquè et miris a la Creu com en un mirall. Allà podràs veure com les teves ferides varen ser mortals: cap medicina hagués pogut curar-les, si no hagués estat la de la Sang del Fill de Déu. Si mires bé, podràs adonar-te fins a quin punt són grans la teva dignitat humana i la teva vàlua... En cap lloc l'home no pot adonar-se amb més claredat del que val, que mirant el mirall de la Creu".

L'any 1224, Fra Antoni és destinat a França, a Montpel·lier, per ensenyar teologia als joves religiosos de la seva Orde. Allà hi compona un comentari dels Salms. Un novici, envejant aquest tresor de ciència i coaccionat pel diable, roba el manuscrit i fuig. L'autor del preciós text perd el fruit de les seves vetlles i de les seves penes. La comunitat lamenta la fugida d'un dels seus fills que, considerant-se com un lladre, abandona la seva vocació, posant la seva ànima en perill. Fra Antoni suplica a Nostre Senyor de suscitar remordiments a l'ànima del culpable. Tot d'una, el fugitiu torna, confús i penedit: prostrat als peus del sant, demana una justa penitència. Ràpidament perdonat, torna al seu lloc al noviciat i augmenta el seu zel. La pietat popular s'apropia d'aquest episodi per atribuir a sant Antoni el poder de trobar objectes perduts. Sant Francesc de Sales un dia va respondre a un burleta que se'n reia d'aquest costum: "Realment, Senyor, tinc ganes de fer junts un vot a aquest sant per trobar allò que perdem cada dia, vostè, la senzillesa cristiana, i jo, la humilitat, la pràctica de la qual negligexo!".

El concili de Bourges

A continuació, Fra Antoni fou destinat a Toulouse, a Puy-en-Velay i a Limoges; allà hi fundà diverses comunitats de les que en fou el superior. Al novembre de 1225, és convidat a assistir al concili provincial de Bourges. L'objecte d'aquesta reunió, presidida per un legat del Papa, és el de trobar la forma de retornar la pau al Languedoc, trasbalsat pels albigesos, càtars de la regió d'Albi, i les baralles entre els prínceps. Van demanar a Fra Antoni de predicar davant les autoritats civils i religioses del reialme. Sense respectes humans, denuncia les causes profundes del conflicte que destrossa el Languedoc: causes religioses, mantingudes pels embolics dels albigesos; causes socials, degudes a la sed de riqueses i d'honors dels prínceps del regne, on la majoria viu en la pobresa; causes morals, que segons ell, no son pas les menors: fustiga els mals exemples donats en aquest àmbit per alguns membres de la noblesa, però també del clergat. Havent conegut de sobte, per revelació divina, l'estat de la consciència de Simon de Sully, arquebisbe de Bourges, retreu als bisbes, amb sòlids arguments bíblics, la seva vida mundana i luxosa, i ofèn aquells d'entre ells que no han sabut o no han volgut protegir les seves ovelles dels perills de l'error. Commocionat per aquest mot de foc, Simon de Sully reconeix les seves faltes en una confessió sincera.

Esdevindrà el famós prelat en qui el Papa i el rei sant Lluís posaran la seva confiança.

Un cop hagué tornat a Assís l'any 1227, Fra Antoni és nomenat provincial del nord d'Itàlia, càrrec que va ocupar fins la Pentecosta de 1230. Durant aquest temps, va regularment a Pàdua, ciutat propera a Venècia: la fe dels paduans el commou, i s'hi adhereix per un profund lligam d'afecte. Un cop eximit del govern dels frares, s'uneix al grup de dominics i de benedictins encarregats pel Papa Gregori IX de treballar en la reforma del clergat i dels religiosos, promoguda pel IV concili de Letran (1215). Durant l'estiu d'aquest any 1230, rep dels seus superiors la missió d'anar a Roma per demanar al Papa de resoldre un debat obert a l'interior de l'Orde referent a la pràctica de la pobresa. Després de la mort del fundador (1226), alguns frares volen viure una pobresa rigorosament fidel a la lletra de la Regla, mentre que d'altres, per respondre a noves situacions, desitgen suavitzar aquest rigor considerat excessiu. El Papa decidirà a favor d'aquests darrers. En aquesta ocasió, Fra Antoni és conduït a predicar davant del sant Pare, que admirant el seu coneixement de la Sagrada Escripura, exclama: "Se'l nomenarà l'Arca del Testament i diví dipositari de les Sagrades Escripures".

"Un diàleg afectuós"

Durant aquest darrer període de la seva vida, Fra Antoni redacta dos cicles de Sermons. Són textos teològics que recorden els seus sermons vivents, en els que proposa un veritable itinerari de la vida cristiana. La riquesa d'ensenyaments espirituals continguda en els Sermons és de tal manera, que el venerable Pius XII, l'any 1946, proclama l'Antoni Doctor de l'Església, atribuint-li el títol de "Doctor evangèlic", ja que d'aquests escrits emanen la frescor i la bellesa de l'Evangeli". Sant Antoni parla de "la pregària com d'una relació d'amor que impulsa l'home a un diàleg afectuós amb el Senyor, creant una alegria inefable, que embolica dolçament l'ànima que està pregant. L'Antoni ens recorda que la pregària requereix d'una atmosfera de silenci... és una experiència interior, que procura eliminar les distraccions provocades per les preocupacions de l'ànima, creant el silenci dintre d'ella mateixa". Segons el seu ensenyament, la pregària s'articula al voltant de quatre actituds indispensables: "Obrir amb confiança el cor a Déu; aquest és el primer pas de la pregària: no només dir una paraula, sinó obrir el cor a la presència de Déu; després parlar afectuosament amb Ell, tenint-lo present amb nosaltres mateixos; i -naturalment- presentar-li les necessitats; en fi, lloar-lo i donar-li gràcies. En aquest ensenyament de sant Antoni sobre la pregària, nosaltres aprofitem l'un dels trets específics de la teologia franciscana, de la que ell n'ha estat l'iniciador, és a dir, el paper assignat a l'amor diví, que entra dintre l'esfera de l'afecte, de la voluntat del cor, i que és igualment la font de la que emana un coneixement espiritual que supera tot coneixement. En efecte, quan estimem, coneixem. L'Antoni també escriu: "La caritat és l'ànima de la fe, li dona vida;

sense amor, la fe mor". (Benet XVI, audiència general del 10 de febrer de 2010).

Durant la quaresma de l'any 1231, Fra Antoni és l'encarregat de predicar cada dia als habitants i al clergat de la ciutat. Malgrat el cansament degut a una certa corpulència i a d'altres malalties, el cèlebre religiós manifesta un zel infatigable per a la salvació de les ànimes, predicant, després confessant fins a la nit. Les esglésies esdevenen massa petites per acollir tota la gent que hi ve per escoltar-lo. El nombre creixia -fins arribar a les 3000 persones-, les predicacions aviat seran fetes en els llocs públics. Fra Antoni, assenyala Benet XVI, "coneix bé els defectes de la naturalesa humana, la nostra tendència a caure en el pecat, és per això que contínuament exhorta a combatre la tendència a la cobdícia, a l'orgull, a la impuresa, i a practicar al contrari, les virtuts de pobresa, de generositat, de humilitat, de l'obediència, de castedat i de puresa. Al començament del segle XIII, en el marc del desenvolupament de les ciutats i del comerç, cada vegada més les persones es mostraven insensibles a les necessitats dels pobres. Per aquesta raó, l'Antoni convida als fidels a pensar en la veritable riquesa, la del cor, que torna bo i misericordiós, fa acumular tresors en el Cel" (*ibid*). "Oh, rics, s'exclama el nostre sant, preneu com a amics als pobres, que us acolliran més endavant als tabernacles eternals, on resideixen la bellesa de la pau, la confiança de la seguretat i l'abundant tranquil·litat de l'eterna sacietat". En un altre sermó, per allunyar els pecadors de l'infern, sant Antoni mostra el salari de l'avarícia i de la luxúria, vicis que considera com els més freqüents. A propòsit de la paràbola de les noces del fill del rei, comenta la sentència del rei al convidat que no portava el vestit de festa: "Lligueu-lo de mans i peus i llenceu-lo a les tenebres exteriors (Mt 22, 13), allà

seran els plors, dels ulls que es perdien en la vanitat, i els cruixir de dents dels que han gaudit en la cobdícia i han devorat els bens dels pobres".

Un darrer cant d'amor

A part de les predicacions de Fra Antoni, les confessions són tan nombroses que els sacerdots no són suficients per poder-les escoltar. El Sant aconsegueix l'alliberament dels deutors insolvents tancats a la presó a petició dels usurers fins al reemborsament del seu deute. Però, tants esforços acaben per esgotar el seu cos, afeblit per les malalties i els dejunis. Al maig, rep el permís per retirar-se en un lloc tranquil al nord de Pàdua. Se li construeix un refugi entre les branques d'una noguera perquè s'hi pugui recollir i preparar-se per veure Déu *cara a cara* (1 Co 13, 12). El 13 de juny, notant que les seves forces l'abandonen, es fa portar al seu convent de Pàdua. Un cop arribat a les portes de la ciutat, està tan feble que cal parar-se a casa de les Germanes Clarisses de l'Arcella, on rep l'Extremunció. Encara s'esforça per cantar a la seva Reina, la Verge MARIA, un darrer cant d'amor, després la seva cara s'il·lumina; declara veure Nostre Senyor JESÚS que el crida amb Ell.

Sobre la seva tomba, es renoven les escenes d'entusiasme que l'havien acompanyat als seus sermons. Els miracles es multipliquen i el fervor popular creix de dia en dia, fins a tal punt que el bisbe i les autoritats civils de Pàdua decideixen enviar una delegació per demanar al Papa la canonització de Fra Antoni. Durant el procediment, són reconeguts cinquante-tres miracles atribuïts al Sant. El 30 de maig de 1232, solament un any després de la seva mort, en un termini excepcionalment breu, Gregori IX proclama la santedat de l'Antoni de Pàdua.

A l'exemple del sant, omplim-nos de l'exhortació de sant Pere: *Santifiqueu en els vostres cors el Senyor JESUCRIST, sempre a punt per respondre, amb dolçor i respecte, a qualsevol que us demani la raó de l'esperança que és amb vosaltres* (1 P 3, 15).

Dom Antoine Nazie o.s.b.

• Per rebre (gratuïtament) la Carta de l'Abadia de Sant Josep de Clairval, cal adreçar-se a l'Abadia, les dades de la qual s'assenyalen tot seguit.

• Rebrem amb molta gratitud totes les adreces de possibles lectors que ens facin arribar.

• Ajuts:

Transferència bancària: Caixa Duero (Madrid): C.C.C. 2104 - OF.:3335 - D.C.: 07 - Núm: 9113949609.

Xecs ordinaris en euros o en dòlars a nom de "Abbaye Saint-Joseph de Clairval".

Targeta de crèdit: cf. la nostra pàgina www.clairval.com

Abbaye Saint-Joseph de Clairval (Ed. catalana) ISSN: 1956-3914 - Dépôt légal: date de parution - Directeur de publication: Dom Antoine Beauchef - Imprimerie: Traditions Monastiques - 21150 Flavigny-sur-Ozerain.

ABBAYE SAINT-JOSEPH DE CLAIRVAL – 21150 FLAVIGNY-SUR-OZERAIN – FRANCE

Fax : 0033 3 80 96 25 29 – E-mail : abbaye@clairval.com – <http://www.clairval.com/>